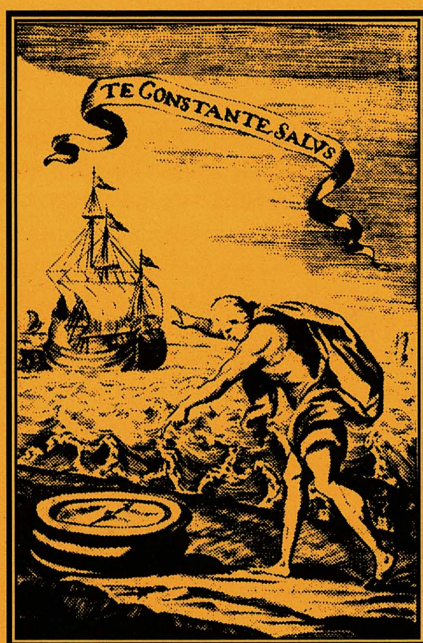


POLSKA AKADEMIA NAUK  
INSTYTUT HISTORII

# KWARTALNIK HISTORYCZNY

*Rocznik CIII*



Nr 3

WARSZAWA 1996

<http://rcin.org.pl>

## INFORMACJA DLA AUTORÓW „KWARTALNIKA HISTORYCZNEGO”

Trudna sytuacja finansowa „Kwartalnika Historycznego” (brak funduszy na przepisywanie tekstów autorskich) zmusza nas do wprowadzenia ścisłych rygorów, dotyczących formy tekstów nadsyłanych do druku w naszym piśmie.

1. Wszystkie teksty muszą być składane w dwóch egzemplarzach, przepisanych (lub wydrukowanych z komputera) według obowiązujących norm wydawniczych: na stronie 30 wierszy po około 60 znaków, z marginesem z lewej strony, szerokości 4–5 cm. Poprawki i uzupełnienia w tekście muszą być ograniczone do minimum i nie mogą przekraczać trzech na jednej stronie; nie stosujemy żadnych podkreśleń. W przypadku wydruku komputerowego należy dołączyć dyskietkę.

2. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji) musi wyglądać następująco: z lewej strony u góry imię i nazwisko Autora i pod nim w nawiasie miasto, w którym pracuje; poniżej tytuł na środku strony (na osi). Wszystkie te elementy należy pisać pismem tekstowym, nie zaś samymi wielkimi literami.

3. W recenzji ponad tekstem należy umieścić kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule należy podać imię i nazwisko redaktora; następnie — w przypadku pracy wielotomowej — liczbę tomów lub części (np. t. 1–2) cyframi arabskimi i dalej: miejsce i rok wydania, liczbę stron, na ostatnim miejscu nazwę wydawcy. Imię i nazwisko Autora recenzji oraz miasto, w którym pracuje — na końcu tekstu z prawej strony.

4. Teksty do działu „Kronika” zawierają tytuł (na osi); podpis Autora jak w recenzji.

5. Wspomnienia pośmiertne: w tytule imię i nazwisko osoby, której tekst dotyczy, pod nim w nawiasach dokładne daty życia; podpis Autora jak w recenzji.

6. Przypisy następują w maszynopisie po tekście zasadniczym, od nowej strony. Numery przypisów należy umieszczać we frakcji górnej, bez nawiasów lub kropek, w wierszu z wcięciem akapitowym. Odnośniki do przypisów w tekście są umieszczone przed kropką kończącą zdanie (z wyjątkiem, gdy kończy je skrót: w. — wiek lub r. — rok) albo przed przecinkiem wewnątrz zdania (z wyjątkiem, gdy muszą być umieszczone między słowami, których nie oddziela przecinek).

7. W tekstach zasadniczych stosujemy ogólnie przyjęte skróty (np., itd., m.in., etc. oraz inne podobne), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek), inne zaś w miarę potrzeby. Nazwy miesięcy podajemy cyfrą rzymską, wówczas gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (16 V 1935; 16 maja; w maju 1935 r.).

8. W przypisach stosujemy skróty jak w punkcie 7. oraz te, które znajdują się w zamieszczonym poniżej wykazie; dopuszczalne są także inne skróty, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z wyjaśnieniem ich znaczenia przy pierwszym przypadku zastosowania. Tytuły czasopism i serii wydawniczych piszemy w cudzysłowie; po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku — w: (bez nawiasów prostokątnych). Tomy, roczniki, zeszyty, numery i części periodyków i innych publikacji podajemy cyframi arabskimi.

9. Wszystkie nadesłane do redakcji teksty, odbiegające swoją zewnętrzną formą od powyższych zasad, będą zwracane Autorom do właściwego przygotowania i ponownego przepisania.

**POLSKA AKADEMIA NAUK  
INSTYTUT HISTORII**

---

# **KWARTALNIK HISTORYCZNY**

Założony przez Xawerego Liskego  
w 1887 roku

**ROCZNIK CIII  
1996**

**3**

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*  
Warszawa 1996

## KOMITET REDAKCYJNY

Jacek Banaszekiewicz, Marian Biskup, Stanisław Bylina, Adam Galos, Antoni Gąsiorowski, Aleksander Gieysztor, Monika Hamanowa, Jerzy Jedlicki, Marcin Kamler, Wojciech Krieger (sekretarz), Czesław Madajczyk, Jerzy Michalski (redaktor), Roman Michałowski (zastępca redaktora), Jan Molenda, Edward Potkowski, Henryk Samsonowicz, Jacek Staszewski, Stanisław Trawkowski, Roman Wapiński, Romuald Wojna (zastępca redaktora), Andrzej Wyczański, Jerzy Wyrozumski, ks. Zygmunt Zieliński

## ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN  
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 31-02-61  
e-mail: ihpanext@warman.com.pl

Adiustacja: Maria Sieramska

© Copyright by  
Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk and Wydawnictwo Naukowe *Semper*  
Warszawa 1996

© All rights reserved.  
No part of this book may be reproduced,  
stored in a retrieval system,  
or transmitted, in any form or by any means  
without the prior permission of the publishers,  
Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk and Wydawnictwo Naukowe *Semper*

© Wszelkie prawa zastrzeżone.  
Przedruk lub odtwarzanie fragmentów tej publikacji  
w mediach każdego rodzaju  
wymaga pisemnego zezwolenia  
Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk oraz Wydawnictwa Naukowego *Semper*

Publikacja dofinansowana przez Komitet Badań Naukowych

Skład komputerowy:  
**SOFT EDITION**  
ul. Umińskiego 1/44, 03-983 Warszawa  
tel. 671 38 75

Redakcja techniczna:  
**WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper***  
ul. Bednarska 20 a, 00-321 Warszawa  
tel. 635 49 73

PL ISSN 0023-5903  
Nr indeksu 363103

## SPIS TREŚCI

Krzysztof Skwierczyński, Custodia civitatis. Sakralny system ochrony miasta w Polsce wczesniejszego średniowiecza na przykładzie siedzib biskupich .....	3
Andrzej Dziubiński, Polsko-litewskie napady na tureckie pogranicze czarnomorskie w epoce dwu ostatnich Jagiellonów .....	53
Jerzy Michalski, Jeszcze o konstytucji sejmu 1776 roku „Konwikcje w sprawach kryminalnych” .....	89
Robert Łoś, Obecność wojsk radzieckich w Polsce. Regulacje: rozmowy w Moskwie (14–18 listopada 1956) — do końca 1957 roku .....	103

## PRZEGLĄDY — PROPOZYCJE — POLEMIKI

Wojciech Krawczuk, Odpowiedź na recenzję pani Marii Wrede .....	121
Maria Wrede, Odpowiedź na replikę pana dr. Wojciecha Krawczuka .....	122

## ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Burg — Burgstadt — Stadt. Zur Genese mittelalterlicher nichtagrarischer Zentren in Ostmitteleuropa, hrsg. von Hansjürgen Brachmann — Sławomir Gwałs .....	123
Korčulanski statut. Statut grada i otoka Korčule (1214–1265). Statuta et leges civitatis et insulate Curzulae (1214–1265), oprac i przekład z łaciny Antun Cvitanić, redakcja Zvonimir Šeparović — Barbara Czaplík-Lityńska, Adam Lityński .....	126
V. Urbaniak, Zamośczyccy bez Zamoyskiego. Studium dekompozycji ugrupowania politycznego — Wojciech Tygielski .....	129
R. Brownig, The War of the Austrian Succession — Paweł Hanczewski .....	133
P. Jeannin, Marchands du Nord. Espaces et trafics à l'époque moderne. Textes réunis par Philippe Braunstein et Jochen Hoock — Maria Bogucka .....	135
S. Litak, Kościół łaciński w Rzeczypospolitej około 1772 roku. Wspólnoty religijne i narodowe w Rzeczypospolitej w drugiej połowie XVIII wieku, t. 1 — Jerzy Flağa .....	137
J. Baszanowski, Przemiany demograficzne w Gdańsku w latach 1601–1846 w świetle tabel ruchu naturalnego — Cezary Kukulio .....	140
J. Szczępański, Wojna 1920 r. na Mazowszu i Podlasiu — Tadeusz Radzik .....	143
E. Alabrudzińska, Mniejszości wyznaniowe w Bydgoszczy w latach 1920–1939 — Olgierd Kieć .....	146
Podstępne uwięzienie profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Górniczej (6 XII 1939). Dokumenty, Kraków 1995, wybór i opracowanie Józef Buszko i Irena Paczyńska — Czesław Madajczyk .....	149
S. Jankowiak, E. Makowski, Poznański czerwiec 1956 w dokumentach — Dariusz Matecki .....	151

## KRONIKA

Wystawa i sesja naukowa pt. „Orzeł Biały — 700 lat herbu państwa polskiego” — Stefan K. Kuczyński .....	155
Seminarium „Republicanism as Antimonarchism”, Getynga, 17–21 IV 1996 r. — Anna Grzeškowiak-Krwawicz .....	157
Gdańsko-bremeńska sesja naukowa „Deutsch-polnische Beziehungen. Historische und aktuelle Aspekte”, Brema, 20–22 XI 1995 r. — Dariusz Kaczor .....	159

## IN MEMORIAM

Jerzy Wojtowicz (24 X 1924 – 7 IV 1996) — Jerzy Dygdała, Kazimierz Maliszewski	163
--	-----

## CONTENTS

Krzysztof Skwierczyński, Custodia civitatis. The Sacral System.....	3
Andrzej Dziubiński, Les razzias polono-lituanienes sur le littoral turc de la mer noire a l'epoque des deux derniers Jagellons. ....	53
Jerzy Michalski, More About the constitution of 1776 Seym; „Convictions in Criminal Cases” .....	89
Robert Łoś, The Presence of the Soviet Army in Poland. Regulations: Talks in Moscow (November 14–18, 1956) — until the End of 1957. ....	103
REVIEWS — POLEMICS — PROPOSITIONS .....	121
CRITICAL ARTICLES — REVIEWS .....	123
CHRONICLE .....	155
IN MEMORIAM .....	163

## WYKAZ SKRÓTÓW

AAN	– Archiwum Akt Nowych
AGAD	– Archiwum Główne Akt Dawnych
Bibl. Czart.	– Biblioteka i Archiwum Czartoryskich w Krakowie
Bibl. Kórn.	– Biblioteka Kórnicka PAN
Bibl. Nar.	– Biblioteka Narodowa w Warszawie
Bibl. Ossol.	– Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu
Bibl. Racz.	– Miejska Biblioteka Publiczna im. E. Raczyńskiego w Poznaniu
CAW	– Centralne Archiwum Wojskowe
cz.	– część
„Czasop. Prawno–Hist.”	– <i>Czasopismo Prawno–Historyczne</i> ”
ibid.	– ibidem
„Kwart. Hist.”	– „Kwartalnik Historyczny”
„Kwart. HKM”	– „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”
MGH SS	– <i>Monumenta Germaniae Historica Scriptores</i>
MGH Script. rer. Ger.	– <i>Monumenta Germaniae Historica Scriptores rerum Germanicarum</i>
MPH	– <i>Monumenta Poloniae Historica</i>
n.	– i następna (s. 53 n.)
nn.	– i następne (s. 53 nn.)
nr	– numer
op. cit.	– opus citatum
por.	– porównaj
przyp.	– przypis
„Przegl. Hist.”	– „Przegląd Historyczny”
PSB	– <i>Polski słownik biograficzny</i>
RAU	– Rozprawy Akademii Umiejętności
RDSG	– „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych”
red.	– redaktor, redakcja
rkp.	– rękopis
RPAU	– Rozprawy Polskiej Akademii Umiejętności
SPPP	– <i>Starodawne Prawa Polskiego Pomniki</i>
SSS	– <i>Słownik starożytności słowiańskich</i>
„St. Źródł.”	– „Studia Źródłoznawcze”
sygn.	– sygnatura
t.	– tom
VL	– Volumina Legum
WAP	– Wojewódzkie Archiwum Państwowe
wyd.	– wydanie, wydawca
z.	– zeszyt
zob.	– zobacz

**Warunki prenumeraty**

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są na okresy kwartalne.

- W kraju
  - urzędy pocztowe oddawcze, właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora, oraz doręczyciele w miejscowościach, gdzie dostęp do urzędu jest utrudniony;
  - dział kolportażu Wydawnictwa Naukowego Semper, ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, tel. 635 49 73, fax: 664 88 20; wpłaty należy kierować na konto: PKO BP VII Oddział w Warszawie, Nr 1573-109628-136 z zaznaczeniem na blankiecie przelewu tytułu czasopisma i okresu prenumeraty.
  
- Ze zleceniem wysyłki do innych państw:
  - dział kolportażu Wydawnictwa Naukowego Semper, ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, tel. 635 49 73, fax: 664 88 20; wpłaty należy kierować na konto: PKO BP VII Oddział w Warszawie, Nr 1573-109628-136 z zaznaczeniem na blankiecie przelewu tytułu czasopisma i okresu prenumeraty; dostawa odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, z wyjątkiem zlecenia dostawy pocztą lotniczą, której koszt w pełni pokrywa zleceniodawca.

Cena w prenumeracie w 1997 roku w kraju wynosi **10 zł** za numer. Prenumerata ze zleceniem dostawy za granicę (pocztą zwykłą) jest w Europie o 100%, a w krajach pozaeuropejskich o 200% wyższa od krajowej.

**Terminy przyjmowania przedpłat przez Wydawnictwo Naukowe Semper oraz przez Poczta Polską (tylko prenumerata krajowa):**

- do 25 XI na I kw. roku następnego
- do 25 II na II kw.
- do 25 V na III kw.
- do 25 VIII na IV kw.

Wcześniejsze i bieżące numery można nabywać w Dziale Handlowym Wydawnictwa Naukowego Semper, ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, tel. 635-49-73, fax: 664-88-20. Również można je zamawiać we Wzorcowni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa oraz we wszystkich księgarniach naukowych i akademickich (cena 1 egz. w tych księgarniach może różnić się od ceny w Wydawnictwie).

**Subscription orders** (17 US\$ per copy, 68 US\$ per year) available through the local press distributors or through the Foreign Trade Enterprise ARS POLONA, 00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland, or directly through

**WYDAWNICTWO NAUKOWE SEMPER**

ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, Poland  
tel. (48) (22) 635 49 73, fax: (48) (22) 664 88 20.